«Συν-αισθηματικά τοπία φροντίδας: Έμφυλη βία και ανθεκτικότητα κατά τη διάρκεια της πανδημίας του Covid-19»*

Η έρευνα αυτή εστιάζει στην έμφυλη βία και εξετάζει τη συσχέτιση θεσμικών δομών και συν-αισθηματικών σχέσεων φροντίδας στη διάρκεια της πανδημίας του Covid-19 στην Ελλάδα. Εξετάζοντας τη συνθετότητα της έννοιας της παροχής φροντίδας, όπως και τις πολλαπλές μορφές που η έμφυλη βία έχει πάρει στο όνομα της ασφάλειας ενάντια στον Covid-19, προσεγγίσαμε εμπειρίες φροντιστ(ρι)ών και ωφελούμενων, διερευνώντας το πώς η βία διαπλέκεται με την φροντίδα και πώς οι έννοιες της ασφάλειας, του σπιτιού και της κοινωνικής αποστασιοποίησης –διαμεσολαβημένες από το φύλο, τη φυλή, τη σεξουαλικότητα, τη θρησκεία, την τάξη κ.λπ.– διαμορφώνουν διαφοροποιημένα παρόντα και παράγουν μελλοντικές ανισότητες.

Εισάγοντας την έννοια των *συν-αισθηματικών τοπίων φροντίδας* και συνδυάζοντας ανθρωπολογικά και φιλοσοφικά ερωτήματα για την υποκειμενικότητα, το συν-αίσθημα, τη βιοπολιτική και την επιτελεστικότητα με εθνογραφικά διλήμματα σχετικά με τη δομική βία και τις κοινωνικές επιπτώσεις της ανθεκτικότητας όταν οι πληθυσμοί καλούνται να προσαρμοστούν σε περιόδους κρίσεων, διερωτόμαστε: Σε τι είδους συν-αισθηματικά τοπία στηρίζονται διαδικασίες παροχής φροντίδας και ανθεκτικότητας ενάντια στην έμφυλη βία;

Τα αποτελέσματα της έρευνας, πέρα από μια σειρά ακαδημαϊκών κειμένων που θα δημοσιευτούν σύντομα σε ξενόγλωσσα περιοδικά, όπως και από ένα συλλογικό τόμο σχετικά με την Κριτική Δημόσια Ανθρωπολογία και τις Σπουδές Φύλου και Σεξουαλικότητας που θα προκύψει από τις δυο ημερίδες που διοργανώσαμε (δες Στρογγυλή Τράπεζα και Επιστημονική Ημερίδα), παρουσιάζονται στο ευρύτερο κοινό αρχικά και μέσα από την δημιουργία μιας σειράς ηχητικών ντοκιμαντέρ μυθοπλασίας - podcasts (άκου εδώ).

Επιπλέον, το κείμενο της θεατρικής παράστασης, Στ-οργή αποτελεί μεταγραφή αυτής της σειράς των ηχητικών ντοκιμαντέρ μυθοπλασίας - podcasts που από κοινού παράχθηκαν μέσα από συνεντεύξεις και συστηματική έρευνα στοχεύοντας στη δημόσια ευαισθητοποίηση και την αποδόμηση των ταυτοτήτων θύματος/θύτη, όπως και άλλων στερεότυπων ρόλων. Επομένως, οι μετα-αφηγήσεις που κατασκευάστηκαν και το σενάριο που δημιουργήθηκε είναι αποτέλεσμα μια ερευνητικής προσπάθειας να αποτυπωθούν διλήμματα, αναστοχασμοί, αντιφάσεις, αδιέξοδα, αλλά και μια

ατμόσφαιρα αλληλεγγύης και ενδυνάμωσης παρά την εξάντληση (burn out) που το πεδίο της έμφυλης βίας επιφέρει και ενσωματώνει. Εξου και στήνεται ένα σκηνικό όπου οι διαφορετικές θεσιακότητες των γυναικών αυτών και άρα οι υποδυόμενοι ρόλοι (δηλαδή η κοινωνική λειτουργός, η διαμεσολαβήτρια, η ψυχολόγος, η μητέρα, η ομότιμη, η ακτιβίστρια, η δικηγορίνα) είναι τόσο φανταστικοί, όσο και πραγματικοί, ενώ αποτελούν ουσιαστικά "φιγούρες πολιτικής" και όχι παγιωμένες και ουσιοποιημένες ταυτότητες.

Στην θεατρική σκηνή οι "φιγούρες" αυτές ενσαρκώνονται από μια ηθοποιό με στόχο να συμβάλουν από κοινού στην αποκέντρωσή μας από την ***εμπειρία που πονάει*** και στην επικέντρωσή μας στο στήσιμο ενός σκηνικού όπου το τραύμα δεν εμφανίζεται ως μια ψυχολογική διεργασία ή μια σωματική πληγή, αλλά αποτελεί ένα πολιτικό διακύβευμα, δηλαδή την αφετηρία μιας ουσιαστικής, βαθιάς και ευαίσθητα αναστοχαστικής δημόσιας διαβούλευσης για την ατμόσφαιρα της διάχυτης βίας που μας πλαισιώνει, για τις θεσιακότητες των υποκειμένων που εμπλέκονται αναπόφευκτα σε αυτό, για τα θεσμικά αδιέξοδα που δημιουργούνται και εγκλωβίζουν τα άτομα σε ρόλους κακοποιητικούς, για τους νόμους που έρχονται να "ρυθμίσουν" το δίκαιο ενώ η δικαίωση της αδικίας (της βίας) παραμένει συνεχώς σε εκκρεμότητα, για το **συν-αισθηματικό πεδίο της ματαίωσης και εξάντλησης** (ή για το "κάψιμο") που η καθημερινή εργασία στους χώρους "φροντίδας" παράγει, για την κακοποιητική επίδραση, εν τέλει, της λειτουργίας της κρατικής επιτήρησης, επίβλεψης, ασφάλειας και ασφαλειοποίησης στο όνομα της "**προστασίας και της φροντίδας**", στο όνομα της προτροπής για αντοχή και ανθεκτικότητα σε περιόδους "κρίσεων."

Με λίγα λόγια, δηλαδή, τα συν-αισθηματικά τοπία αφορούν τις "ατμόσφαιρες" εκείνες που δημιουργούνται ατομικά και συλλογικά και που συνδιαμορφώνουν το δημόσιο χώρο ως ένα χώρο πολιτικής αναμέτρησης με τις αδικίες που αυτός παράγει καθημερινά. Ταυτόχρονα, υιοθετώντας το σύνθημα **"είμαστε γεμάτα στ-οργή"** που η άγρια δημόσια δολοφονία του Ζακ Κωστόπουλου ανέδειξε και που αντήχησε ταυτόχρονα και στις πορείες διαμαρτυρίας για την Ελένη Τοπαλούδη, όπως και σε άλλες περιπτώσεις γυναικοκτονιών, στο έργο αυτό η φροντίδα διαπλέκεται με την οργή που δημιουργεί η καθημερινή αναπαραγωγή της αδικίας των θανάτων εκείνων που στοιχειώνουν τον δημόσιο χώρο, ενώ η αναζήτηση της κοινωνικής δικαίωσης βρίσκεται διαρκώς σε εκκρεμότητα.

*Η **Ειρήνη Αβραμοπούλου** είναι επίκουρη καθηγήτρια κοινωνικής ανθρωπολογίας στο Παντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Επιστημονική υπεύθυνη του ερευνητικού προγράμματος ***Συν-αισθηματικά τοπία φροντίδας: Έμφυλη βια και ανθεκτικότητα κατά τη διάρκεια της πανδημίας***.

*Το ερευνητικό πρόγραμμα «**Συν-αισθηματικά τοπία φροντίδας: Έμφυλη βία και ανθεκτικότητα κατά τη διάρκεια της πανδημίας του Covid-19»** πραγματοποιείται με χρηματοδότηση από το ΕΛΙΔΕΚ (Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας & Καινοτομίας), στο πλαίσιο της 4ης Προκήρυξης της Δράσης «Επιστήμη και Κοινωνία», Εμβληματική Δράση με τίτλο «Παρεμβάσεις προς αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19», με συνεργαζόμενο φορέα το Κέντρο Διοτίμα και στεγάζεται στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας,

Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

*Η θεατρική παράσταση ***Στ-οργή: Συναισθηματικά τοπία φροντίδας*** παρουσιάζεται στον πολυχώρο Πλύφα (Κορυτσάς 39, Βοτανικός) στις 6 & 7 Ιουλίου, κείμενο: **Βάσω Λαζαρίδου**, Σκηνοθεσία, Δραματουργία: **Σοφία Κορώνη**, Ερμηνεία: **Ειρήνη Μαργαρίτη.**